

Life & Pension

Suzanne van Kooten,
directeur Pensioenfonds TNO

Beste lezer,

We zijn alweer een paar maanden onderweg in 2025 en het was allesbehalve een rustig begin. Zo zien we veel onrust in de wereldpolitiek en dat zou op termijn gevolgen kunnen hebben voor de financiële markten. Op dit moment staat het fonds er echter nog goed voor met een dekkingsgraad boven de 120%. Daarnaast heeft het fonds de extra werkzaamheden richting het nieuwe pensioenstelsel in 2025 onverminderd doorgezet. Stap voor stap begint concreter te worden hoe de nieuwe pensioenregeling er uit gaat zien.

Begin februari heb ik u in een succesvol webinar - met bijna 900 live kijkers en inmiddels in totaal ruim 1.100 kijkers - samen met mijn collega Hans Veltman en bestuursvoorzitter Nancy Westerlaken bijgepraat over de ontwikkelingen rondom de nieuwe pensioenregeling.

Daar hebben we onder meer verteld over het door de sociale partners (Raad van Bestuur van TNO en de Ondernemingsraad van TNO) opgeleverde Transitieplan. Dit is een belangrijke mijlpaal op weg naar de nieuwe pensioenregeling. In het Transitieplan staan onder andere een beschrijving van de nieuwe pensioenregeling en berekeningen die laten zien hoe die nieuwe regeling uitpakt ten opzichte van de huidige regeling. Het Transitieplan kunt u uiteraard bekijken. Het staat op de website van Pensioenfonds TNO bij 'Documenten'.

In deze Life & Pension leest u ook meer over het Transitieplan in de update over de nieuwe pensioenregeling. Daarnaast besteden we in de online editie extra aandacht aan deelnemers die binnen nu en vijf jaar met pensioen (willen) gaan. Hoe zit het dan met uw pensioen als de nieuwe regeling straks ingaat?

Naast de voorbereidingen voor de nieuwe pensioenregeling gebeurt er natuurlijk nog veel meer. Alle andere pensioenwerkzaamheden gaan immers ook gewoon door. Dat maakt het tot een intensieve tijd voor alle bestuursleden en overige betrokkenen. Ik waardeer het enorm hoe iedereen zich inzet, want samen zorgen we op die manier voor het pensioen van al onze deelnemers en pensioengerechtigden van Pensioenfonds TNO. Zo vertelt Carolien van der Vliet u in deze Life & Pension over duurzaam beleggen en de stappen die worden gezet voor biodiversiteit.

Tot slot nog iets anders: onze oudste deelnemer van Pensioenfonds TNO is 110 jaar oud. Bij het webinar noemde ik dat ook al even. Jan van Ierland is zelfs de oudste in Nederland geboren Nederlandse man. Hij is al 46 jaar met pensioen. Het leek ons dan ook bijzonder om zijn verhaal te horen. De Life & Pension is bij hem op bezoek gegaan. U leest een fragment van zijn verhaal verderop in deze editie.

Kortom, er is weer van alles te lezen in deze Life & Pension. Ik wens u veel leesplezier.

Suzanne van Kooten, *directeur*

INSPIRATIE

Van de energietransitie thuis tot pensioen

Lees het hele verhaal op www.lifeandpension.pensioenfondstno.nl.

Voor deze Life & Pension zijn we in gesprek met Bas Huijbrechts uit Bavel. Bas werkt bij TNO als Business Developer. In zijn vrije tijd is hij graag bezig met het verduurzamen van zijn huis. Inmiddels zit dat vooral in het programmeren van zijn minuscule computer voor de technische optimalisatie.

"Ik kocht in 2007 een nieuwbouwhuis in Bavel, bij Breda. Dat bleek een van de eerste all-electric wijken van Nederland te zijn. Dat was toen echt bijzonder. Er

was zelfs al een warmtepomp, al had ik geen idee wat dat betekende. Ik keek er net als mijn wijkgenoten in eerste instantie wat sceptisch naar, maar ik

ben me daar toen in gaan verdiepen. Al snel merkte ik hoe comfortabel dat was", vervolgt Bas enthousiast.

Toen kwam eigenlijk van het een het ander. Het meest trots is hij op de minuscule computer waarmee hij alles in huis op een slimme manier aanstuurt. En als hij later met pensioen is? Dan kijkt hij wat op zijn pad komt. Dat kan dan zo maar iets met quantumcomputers zijn als ze dan betaalbaar zijn.

Uw nieuwe pensioenstelsel een tussentijdse update

Op 1 juli 2026 willen we over naar die nieuwe pensioenregeling. Een belangrijke mijlpaal op weg naar dat moment is de recente oplevering van het Transitieplan. Werkgever TNO en werknemers hebben in dat plan de afspraken die ze gemaakt hebben over nieuwe regels voor pensioen vastgelegd.

Wat merkt u straks

Het belangrijkste verschil voor pensioengerechtigden is dat in de nieuwe pensioenregeling de pensioenuitkering jaarlijks meebeweegt met de economische ontwikkelingen. Uw pensioen kan sneller stijgen en dalen op basis van de beleggingsrendementen. Deze schommelingen staan los van de jaarlijkse indexatie van uw pensioen.

Bevindingen eTNOs en reactie sociale partners

In bijlage 1 van het Transitieplan leest u de bevindingen van eTNOs, de vereniging van gepensioneerde TNO-medewerkers, op het concept Transitieplan vanuit hun Hoorrecht. De reactie van de sociale partners daarop leest u daar ook.

Meer weten?

U vindt het Transitieplan op de site van Pensioenfonds TNO bij 'Documenten'. Wilt u een extra toelichting op de veranderingen? Bekijk dan het webinar van 4 februari 2025 terug.

- Transitieplan: www.pensioenfondstno.nl/overons/documenten
- Webinar: www.specials.pensioenfondstno.nl/nieuw-pensioenstelsel

Oudste deelnemer Pensioenfonds TNO: bijna 111 jaar

Op een verrassend zonnige dag in februari zijn we in Bloemendaal op bezoek bij de oudste deelnemer van Pensioenfonds TNO: Jan van Ierland.

Net terug van zijn dagelijkse wandeling zit Jan van Ierland op zijn kamer. Samen met zijn vriendin Anneke Sutherland – inmiddels ook de 80 gepasseerd - halen we herinneringen op aan vroeger. Al gaat dat soms wat moeizaam. Duidelijk is dat muziek en kunst hem na aan het

hart liggen. Na wat vragen over zijn werk bij TNO in Rijswijk, pensioen en muziek, waarbij hij aangeeft dat hij er misschien later nog opkomt, begint hij te neuriën. Is het de muziek van Rêverie van Debussy, die op zijn piano staat of iets anders? Anneke moedigt hem aan

om te gaan spelen en zo pakt hij zijn rollator en loopt naar de piano. Als hij eenmaal zit glijden zijn vingers over de toetsen en spelen een melodie.

Dit is een fragment van de ontmoeting met Jan van Ierland. Lees het hele verhaal op www.lifeandpension.pensioenfondstno.nl.

Wat als... 3 praktische tips

Hoe geef ik mijn adreswijziging door?

Adreswijzigingen binnen Nederland hoeft u niet door te geven. We ontvangen uw nieuwe adresgegevens automatisch vanuit de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente.

Verhuist u in of naar het buitenland?

Als u naar het buitenland verhuist of binnen het buitenland verhuist, dan moet u die adreswijziging wel aan ons doorgeven. Neem daarvoor contact op met onze pensioenuitvoerder AZL.

Waarom is het belangrijk om een e-mailadres door te geven?

Of u nu in Nederland of in het buitenland woont, het is belangrijk dat wij een e-mailadres van u hebben. De communicatie over uw pensioen doen we bij voorkeur digitaal.

Neem contact op met onze pensioenuitvoerder AZL

Wijzigingen of uw e-mailadres doorgeven? Bel onze pensioenuitvoerder AZL op 088 – 1162 401 of stuur een e-mail naar pf-tno@azl.eu.

Overleden pensioengerechtigden

Naam	Woonplaats	Leeftijd	Naam	Woonplaats	Leeftijd
November 2024					
Mw. P.M.B. Hoogerbrug	Mijdrecht	72	J.C.M. Segers	Den Haag	65
Mw. P. Houkes	Groningen	94	G. Hoornsman	Midwoud	73
Mw. J. Bak-Hordijk	Delft	82	Mw. K. Overbeek-Brinkman	Delft	95
Mw. H.A.A. Larbi-Afful	Almere	64	Mw. M.J. Noort	Voorhout	74
Mw. A.B. Jansen-Baars	Driebergen-Rijsenburg	94	P.J. Hagenaar	Zoetermeer	82
G.A. Bosman	Rijswijk	86	H.B.W.M. Koëter	San Lorenzo Di Moriano, Italië	77
Mw. T.J.M. Wessels-Bardoel	's-Hertogenbosch	92	P. van Leeuwen	Nagele	79
Mw. C.T. Feik-van der Krogt	Leiden	93	Mw. L.P. Smit	Haarlem	71
Mw. J.E. van Gasselt-Fesevur	Zwolle	93	Mw. M. Verweij-Douma	Ruurlo	91
N. Dijkshoorn	Pijnacker	72	J. van Holland	Bennekom	91
Mw. F.H. Lubbe	Rijswijk	86	Mw. M.C. Visser-Kiestra	Ede	96
J. Dekker	Maarssen	64	G. Konstantis	Den Haag	95
Mw. C. Baak-van Toor	Delfgauw	80	P.C. Meijer	Delft	80
J.H. Pater	Maarsbergen	79	C. Keus	Monster	90
W.J. Basting	Apeldoorn	96	A.F.C. van der Linden	Maassluis	86
Mw. G.Z. Wolring	Groningen	95	C. Koning	Apeldoorn	86
Mw. M.J. Lageman-Bouman	Zeist	79	Februari 2025		
J.C. Bankras	Zoetermeer	87	L. van Wijk	Rijswijk	95
Mw. J.E. Timmermans	Utrecht	71	W. de Vries	Ridderkerk	70
Mw. E.M.H. van de Mosselaer-Niessen	Tilburg	84	A. Boer	Delft	89
Mw. L. van Woenzel	Rotterdam	80	Mw. A.C. Veldhoen-Linders	Maassluis	74
Mw. A.A. Pieterse-van Meenen	Pijnacker	92	Mw. M.E.O. Besling-Zilverentant	Hazerswoude-Rijndijk	93
December 2024			Mw. J.M.A. Snater	Driebergen-Rijsenburg	87
Mw. J.I. van Wieringen-Kerling	Zeist	95	Mw. M.C. Keisrie	Delft	94
Mw. M.S. van Gilst	Noordwijk	90	J.A. Peschar	Loenen	89
G. van de Ridder	Winterswijk	93	Mw. G.P. Moerman-den Arend	Ede	90
Mw. L.C.M.J. Al	Voorburg	84	Mw. S. Stada	Zoetermeer	91
L.J. van Mil	Almere	72	J.P. Hooft	Bennekom	86
Mw. F.F.C.B.M. van der Meiden-Beens	Amsterdam	98	A.G. Melman	Nijmegen	83
Mw. J.J.W. Prins-van den Bos	Gees	92	A.H. van der Tak	Scharendijke	83
Mw. C. Dijkstra-Morien	Apeldoorn	89	Mw. H.H. van der Laan	Delft	81
Mw. J.E.C. Vader	Leusden	87	Mw. E.G. Janssen-Panhuijzen	Rijswijk	97
C.J. Ruijgrok	Delft	75	Mw. L.J.J. Adam-Felix	Vroomshoop	90
P.G. van der Beek	's-Gravenzande	94	H. van Oostrum	Epe	90
Mw. B.H.A. Jansen-Notten	Wehl	90	S.H. Ellens	Wassenaar	99
Mw. L.A. Zaalberg-Pieters	Rijswijk	88	F.R. Ogilvie	Delft	81
Mw. J. Schmitz-Stok	Voorburg	83	E.F. Niewold	Woudenberg	82
Mw. F.J. Vrolijk	Bergschenhoek	89	A.J.M. Willems	Gilze	85
T. ten Wolde	Leidschendam	86	F.J.W. Biegstraaten	Delft	71
Mw. F. Kiewiet-Annink	Almelo	79	Mw. B.A.H. Bakkerus-van Rest	Apeldoorn	96
Mw. B.C.M. de Wit	Leiderdorp	66	Mw. C.B. Bosch	Amsterdam	82
Mw. C.A.M. Vencken-van de Voort	Santpoort-Zuid	81	Mw. J. Nijenhuis-Aalbers	Oud-Beijerland	97
Mw. A.J. van Ravesteijn-Janssen	Nootdorp	88	Mw. H.M.M. van Osch-Laanen	Maarssen	94
Mw. M. Boerboom	Leiden	85			
P. van Pluuren	Wageningen	88			
Januari 2025					
C. Zantman	Beek-Ubbergen	95			
Mw. J.E. Smilde	Arnhem	90			
Mw. K. van Zoest-Huizenga	Groningen	94			
H.E. Keus	Den Haag	76			
H.C. Verbeek	Delft	85			

Heeft u behoefte aan Rouwinformatie?

Het overlijden van een dierbare is ingrijpend. Als u te maken heeft met het verlies van een dierbare kan Rouwinformatie uitkomst bieden: www.rouwinformatie.nl.

Biodiversiteit: wat levert dat op?

Steeds vaker hoor je ook over biodiversiteit bij pensioenfondsen. Maar wat kan een pensioenfonds met biodiversiteit? Nou best wel wat, blijkt uit het gesprek met Carolien van der Vliet – Hameeteman.

Pensioenfonds TNO is sinds de zomer ook bezig met biodiversiteit. Al zijn de eerste stappen nu nog klein. "Het begint met kennis verzamelen, nadenken waar het fonds aan wil werken en wat de gevolgen en risico's zijn," legt Carolien van der Vliet uit. De manier waarop Pensioenfonds TNO naar biodiversiteit kijkt kenmerkt

zich door de focus op het effect en rendement op de lange termijn.

"Door aandacht te hebben voor biodiversiteit, haal je niet per definitie een lager rendement. Het is eerder andersom: door niets te doen met biodiversiteit loop je risico. Als fonds moet je je daar ook bewust van zijn.

Daarnaast is er het reputatierisico. Je kunt wel investeren in bedrijven die misschien op korte termijn veel geld opleveren, maar als je achterban daar niet achterstaat dan werkt dat averechts." Pensioenfonds TNO wil bovendien aansluiten op de thema's die deelnemers en pensioengerechtigden belangrijk vinden. Biodiversiteit hoort daarbij."

[Dit is een fragment uit het interview. Lees het hele verhaal op www.lifeandpension.pensioenfondstno.nl.](http://www.lifeandpension.pensioenfondstno.nl)

Een bericht van eTNOs

Transitie naar een nieuw pensioenstelsel naar een volgende fase

eTNOs heeft in november het concepttransitieplan van de sociale partners (OR en werkgever TNO) ontvangen. In dit plan staat beschreven hoe de sociale partners het nieuwe pensioenstelsel en de overgang daar naartoe vorm gaan geven. Begin januari heeft eTNOs haar oordeel gegeven over dit plan, gesteund door een klankbordgroep van eTNOs-leden en experts van de Koepel Gepensioneerden. Daarin heeft eTNOs beargumenteerd aangegeven zich zorgen te maken over de in haar ogen onevenredige nadelen voor de pensioengerechtigden en suggesties gedaan voor wijzigingen. De sociale

partners blijken in hun reactie daarop onze zorgen niet te delen en hebben zonder aanvullende argumenten onze suggesties naast zich neergelegd. Het gehele transitieplan met daarin opgenomen het oordeel van eTNOs en de reactie van de sociale partners daarop is te lezen op de website van Pensioenfonds TNO.

De minister van SZW heeft inmiddels opgemerkt dat sociale partners regelmatig het hoorrecht niet optimaal tot zijn recht laten komen en heeft daarom de pensioenfondsen opgeroepen de verenigingen van gepensioneerden te blijven betrekken

bij de vertaling van het transitieplan (van sociale partners) naar het implementatieplan (van het fonds).

Wij hebben ons inmiddels bij het fondsbestuur gemeld, met verwijzing naar dit advies van de minister, en zullen met het bestuur in overleg treden hoe eTNOs een rol kan blijven vervullen in het vervolgtraject. Belangrijk aandachtspunt voor eTNOs blijft de evenwichtigheid tussen de generaties en binnen de groep van pensioengerechtigden bij de keuzes die gemaakt worden.

Van fragment tot compleet verhaal

In de printedities van de Life & Pension staan vaak fragmenten van interviews. Het liefst plaatsen we hele interviews, maar daar is helaas te weinig ruimte voor. We willen u bovendien graag aanmoedigen om over te stappen op digitale communicatie met PensioenfondsTNO. Heeft u daar hulp bij nodig? Schroom niet en bel onze Pensioenvoerder AZL. Zij kunnen u helpen. Het grote voordeel is dat u dan ook elk verhaal van a tot z kunt lezen.

Binnen nu en 5 jaar met pensioen?

De nieuwe pensioenregeling komt eraan. Wat betekent dat als u binnenkort met pensioen gaat? En waar moet u op letten? Bent u 62 jaar of ouder? Dan kunt u gebruikmaken van het pensioengesprek. Tijdens het gesprek kunt u al uw vragen stellen over uw opgebouwde pensioen bij PensioenfondsTNO. Zo'n gesprek duurt ongeveer 45 minuten. Het kost niets.

Lees de tips in het online editie van de Life & Pension:
www.lifeandpension.pensioenfondstno.nl.

Let op: e-mailadres belangrijk

Zorg dat uw e-mailadres bij ons bekend is. Bent u wat minder digitaalvaardig? Onze pensioenuitvoerder AZL helpt u op weg. Bel 088 – 1162 401.

Zorgen over geld? En geen vakantie?

Is een vakantie voor u financieel niet haalbaar, maar zou u dit wel graag willen? Het Sociaal Personeelsfonds (SPF) kan u helpen. Trek (op tijd) aan de bel. Mail naar spf@tno.nl.

Financiële cijfers Pensioenfonds TNO

Volg de actuele situatie via de site bij 'Nieuws'.
Beleidsdekkingsgraad: 123,8% (februari 2025)
Beleggingsrendement: 0,83% (februari 2025)
Gemiddeld rendement extra kapitaal voor eigen risico bij Goldman Sachs voor Extra Pensioen, Netto Pensioen en TOP februari 2025: 0,21%

Colofon

Life & Pension is een uitgave van PensioenfondsTNO voor deelnemers en pensioengerechtigden.

Tekst: PensioenfondsTNO i.s.m.

Ernestien Honning

Vormgeving: Mariëtte Jongen

Fotografie: Michel Wettstein,

Chantal Vluggen, iStock

Redactie

Heeft u vragen of suggesties met betrekking tot Life & Pension, stuur dan een e-mail naar info@pftno.nl, bel naar 070 - 4138 602 of stuur een brief naar PensioenfondsTNO, Redactie Life & Pension, Postbus 7018, 2280 KA Rijswijk.

Druk: Quantes

Oplage: 3.000 exemplaren

Rechten

Niets van deze uitgave mag worden overgenomen of vermenigvuldigd zonder toestemming van Pensioenfonds TNO. Aan de inhoud van deze Life & Pension kunnen geen rechten worden ontleend.

Stichting Pensioenfonds TNO
Laan van Zuid Hoorn 165
2289 DD Rijswijk
Postbus 7018
2280 KA Rijswijk

Telefoon: 070 - 4138 602
E-mail: info@pftno.nl
Website: www.pensioenfondstno.nl
Pensioenuitvoering AZL N.V.
Contact AZL: 088 - 1162 401